

Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D. Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

§. I. Expositio distinctionis virtualis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73455](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73455)

realiter actu distinctis, nego maj. & sub data distinctione nego conseq. Nec refert, quod distinctio virtualis non tollat simplicissimam identitatem perfectionum: sufficit enim, quod eminentia illius simpliciter & unitatis aequivalet distinctis formalitatibus, sicque diversitas etiam oppositas denominationes respectu nostri intellectus illam eminentissimam simplicitatem inadæquate attingentis fundare possit, de quo §. sequenti.

Ad Confir. Resp. primò. Hinc nimirum probati, nempe scilicet realem & immediatam disti-

ctionem extremorum, qualem fundat oppositio relativa in Divinis. Resp. secundò. aut, maj. oppositio contradictoria est major, quam relativa, si sit & maneat verè, non tantum apparenter talis conc. secus nego. atqui oppositio contradictoria in divinis tollitur per virtutem distinctio- nem, utpote quæ ad hunc effectum aequivalet distinctioni actuali. Relativa verò oppositio manente nimirum fundamento ipsius, quod est producere & produci, manet formaliter & actu in divinis.

ARTICULUS III.

An & qualis admittenda sit distinctio virtualis in Divinis?

SUMMARI A.

1. Definitio distinctionis virtualis.
2. Non est mera æquivalentia, sed eminentia intrinseca.
3. Simpliciter complexione ministrat diversas conceptus obijcibiles.
4. Non est ipsa distinctio rationis ratiocinata, sed fundamentum ipsius.
5. Refutatio alicujus Recentioris.
6. Continet formalitates pertinentes ad diversas lineas.
7. Autoritas PP. pro distinctione virtuali.
8. Perfectiones in DEO unitæ non minus sunt obijcibiles nostro intellectui, quam distinctæ in creaturis.
9. Inductione ostenditur necessitas distinctionis virtualis.
10. Inductione contradictoriorum probatur sufficientia distinctionis virtualis ad salvanda contradictoria.
11. Quomodo in identitatis omnia realia predicata debeant esse idem?
12. Realis identitas actualis in Divinis semper est vera, non etiam virtualis.
13. Distinctio virtualis verificat propositionem negativam aliquo, sed non omni modo, quo distinctio realis actualis.
14. Non datur actus contradictoria in DEO ante operi intellectus.
15. Imaginaria difficultates in distinctione virtuali, ejusq. comparatio cum formali ex natura rei.
16. Ratio salvandi contradictoria in distinct. virt. non est mera capacitas recipiendi denominationes contradictorias.
17. Distinctio virtualis salvat mysterium Trinitatis.
18. Non evertit, nec favet heretico.
19. Quomodo in DEO non datur actus primus?
20. Quanam distinguantur distinctio virtuali extrinseca?
21. An & cur distinctio virtualis appelletur intrinseca & realis?
22. Videtur a DEO & Beatis.

§. I.

Expositio distinctionis virtualis.

1. Uicquid de virtuali distinctione dicant, dividant, definiant RR. à nobis hoc nomine nihil aliud intelligitur, quam intrinseca eminentia divine perfectionis per simplicem complexionem omnium

R. P. Metz. g. Theol. Schol. Tom. I.

perfectionum, ad diversas lineas pertinentiam (hoc est in rebus creatis non ex sola limitatione, sed etiam ex formali diversitate distinctarum) præbens intellectu creato fundamentum varias denominationes etiam oppositas tribuendi.

Dixi primò esse intrinsecam eminentiam, ut significatem non esse meram æquivalentiam vel perinde se habentiam cum aliquibus actu distinctis, aut meram connotationem ad creaturas, etiam enim certum sit, hanc eminentiam non esse sine a quo potentia cum formis inter creaturas distinctis; quia tamen hæc æquivalentia sepe delimitur a solo extrinseco connotato, iud quo verificari non potest, sicuti per RR. ex connotatione duplicis loci idem corpus quamvis replicatè datur virtualiter dup. ex. idè motus ex connotatione agentis & patientis est virtualiter duplex: & inde actio, hinc passio dicitur; ideo potius est distinctio virtualis extrinseca, quam intrinseca, quippe non ex aliquo sibi intrinseco & omni altero præsupposito, sed ex aliquo extrinseco connotato distinctis æquivalens adeoque præbens fundamentum extrinsecum intellectus unum ab altero distinguendi. Hæc autem in DEO non sufficit: quia pluralitas & distinctio attributorum est (ut loquitur S. D.) ex proprietate ipsius rei, ex parte ipsius DEI in DEO tanquam radice verificante has conceptiones. in 1. d. 22. q. un. a. 3. imò ut loquitur d. 2. q. 1. a. 3. nullis enim creaturis existentibus, alia est in DEO ratio bonitatis, & alia sapientia & ad 3. Nomina, que proprie dicuntur de DEO, quantum ad significata per prius sunt in DEO, quam in creaturis; ut bonitas, sapientia & huiusmodi: & horum diversitas non nascitur per respectum ad creaturas, imò potius è converso, &c.

Dixi secundò per simplicem complexionem præbens fundamentum, &c. unde primò excluditur distinctio scolastica ante intellectum actu distinguens attributa & perfectiones in DEO. Secundò inducitur ratio; cur ista distinctio virtualis sufficiat ad salvanda contradictoria, quia cum formalitates limitatæ & actu distinctæ in creaturis præbeant intellectui diversos conceptus obijcibiles & denominationes; cur hoc ipsum non præsentent quatenus in eminentissima radice divina simplicitatis continetur respectu intellectus infinitatem divina perfectionis uno conceptu adæquare non valentis. Unde ex duplici capite hæc distinctio vocatur virtualis: primò quòd proveniat ex

F

vit.

virtute, hoc est eminentia divina perfectionis: Secundò, quòd idem præstat in subministrando diversos obiectivos conceptus, quod præstat actualis formalis distinctio perfectionum creatarum.

4. Tertiò indicatur hanc distinctionem virtua-
lem non esse formaliter eandem cum distinctione rationis ratiocinata; sed realiter distinctam; tanquam fundamentum ipsius. Nam per distinctionem rationis ratiocinata, seu membrum oppositum distinctioni rationis ratiocinantis, tam Philosophi quam Theologi præsertim Thomistæ, intelligunt actualem distinctionem intellectus, quippe conjunctam cum actuali præcisione, sive formali sive obiectiva, neque diversitatem utriusque rationis ratiocinantis & ratiocinata in eo ponunt, quòd distinctio rationis ratiocinantis sit actualis in intellectu, distinctio verò rationis ratiocinata sit virtualis in ipso objecto; sed quia utraque est in intellectu, ita tamen ut distinctio rationis ratiocinantis habeat solum fundamentum ex ipsa cognitione, vel modo cognoscendi: distinctio verò rationis ratiocinata, habeat fundamentum ex parte ipsius rei & ante mentis operationem: quod fundamentum distinctionem fundamentalem vel magis Theologicè, virtualement appellamus.

Ita clarè S. D. in 1. d. 2. q. 1. a. 2. & 3. *Pluralitas inquit, seu diversitas ipsarum rationum, vel tantum est ex parte intellectus nostri* (en! ut admittat pluralitatem hoc est distinctionem ex parte ipsius intellectus, utriusque actualem quia intellectus unam rationem ab alia actu dividit) *sed etiam ex parte ipsius DEI.* Ecce! fundamentum istius distinctionis, nempe divinam perfectionem, hoc est virtualement distinctionem. Et postea: *Sunt, inquit diversa ratione, non tantum ex parte ipsius ratiocinantis, sed ex proprietate ipsius rei.* & q. 7. de pot. a. 2. quòd rationes in nostro intellectu distincte (utriusque actualiter) *sunt in DEO, non actualiter, sed virtualiter,* quia tanquam radice verificante has conceptiones.

5. Quæ licet ex Philosophia notissima, pluribus indicare volui, ut videres quam profundè ex imis Theologorum Thomistarum etiam Salisburgensium principiis meam doctrinam de virtuali distinctione, in Disputatione de DEO editam, impugnaverit quidam Recentior, qui in Theol. de SS. Trin. p. 124. ita contra me arguit. *Si hæc virtualis diversitas præbet præcisè fundamentum intellectui diversas denominationes formandi, quare ergo negat hic patronus (virtualis distinctionis) quòd sua distinctio virtualis non sit aliqua distinctio rationis ratiocinata, veluti communiter alii Thomistæ, Salmanticensis aliique Salisburgenses affirmant, præsertim illud Alma Salisb. Universitatis lumen, ac Rector olim Magnificus Alonsus Stadlmair.* Sic ille.

Ego inquam, ideo hoc nego, meam distinctionem virtualement esse formaliter ipsam distinctionem rationis ratiocinata, quia volo consequenter loqui, & nolo mihi ipsi contradicere: contradicere autem mihi ipsi, si postquam docui, distinctionem virtualement præbere fundamentum (ly præcisè non dixi) intellectui diversas denominationes formandi (hoc ipsum est

actu & ratione distinguendo) tamen distinctionem virtualement à distinctione rationis ratiocinata non distinguere. Siquidem reale fundamentum verificativum cuiuscunque non tantum distinctionis, sed & cognitionis, non potest esse ipsa distinctio vel cognitio distinguens; nam verificativum fundamentum cognitionis & distinctionis præsupponitur eidem, ut logicis est decantatum, sed juxta meam doctrinam rationis ratiocinata, per quam nempe noster intellectus de DEO varias denominationes format, fundamentum est distinctio virtualis: ergo hæc à distinctione rationis ratiocinata distinguitur: utriusque tanquam virtualis ab actuali, tanquam æquivalenter talis à formaliter tali, tanquam realis independens ab intellectu ab intentionali, tanquam radix à radicata, tanquam prior à posteriori.

Ideo præterea nego identitatem istam inter utramque distinctionem, quia sic clarè colligo ex doctrina S. D. quicquid ex parte DEI alitrat fundamentum & radicem nostrarum conceptionum, quas de DEO formamus, manifestè indicat distinctionem inter illud fundamentum (quod nos voce antiquioribus quidem non usurpata, nunc autem communi Theologorum consuetudine recepta virtualement distinctionem nuncupamus) & nostras conceptiones seu distinctiones.

Negant mecum, quosconque inspicere sicut, Scholæ Thomistice DD. quorum omnium loco sint Salmanticensis, quos contra me, sed nullo citato textu allegat Advers. nam tr. 3. d. scient. DEI. disp. 1. dub. 3. n. 57. docent à DEO cognoscere se ipsum cognosci distinctionem virtualement intrinsecam, quia nimirum videt, quòd sua simplicissima formalitas non minus præstat propria plurimum pertinentium ad distinctas lineas, quam si esset actu & formaliter plures, in quoratio virtualis distinctionis revera talis consistit.

Item disp. 4. d. vol. D. disp. 2. dub. 1. §. 3. n. 21. & dub. 2. n. 29. ubi dicunt: quod virtualiter ab alio distinguitur, præstat fundamentum ad hoc, ut denominetur actu & formaliter distinctum secundum rationem.

Tandem etiam ex hoc capite nego identitatem inter distinctionem virtualement & rationis ratiocinata; quia hanc mecum & ante me negarunt & negant omnes Theologi DD. Salisburgenses, quicunque distinctionis virtualis fecerint mentionem, & in specie meus quondam Professor Colendissimus Magnificus & Reverendissimus D. Abbas VVeingartenensis Alonsus Stadlmair, cuius mentem non oculo tantum sed aure & calamo excepi. Nam in disp. de DEO c. 3. §. 4. p. 37. ideo dicit, illa quæ virtualiter distinguuntur, etiam fundamentaliter distingui, quia eadem attributa secundum rem fundamenta sunt, quibus *fiant variae denominationes, varii conceptus &c.* iterum p. 41. in fi. p. 36. se ipsum explicans & scrupulum Adversarii ex prima sionis aspectu removens: *attributa, inquit, illa saltem virtualiter multa abstrahi possunt per intellectum, considerari distinctis conceptibus, & circa ipsa verificari contradictoria.* Vides quomodo præsupponat, adeoque distinguat virtualement pluralitatem

licitatem à distinctione conceptuum, in qua consistit distinctio rationis ratiocinatae. Idem reperit P. 41. in si. nec ipsi aliter unquam in mentem venisse mihi certum est. Sed de hoc in re clara satis.

6. Dixi praeterea: perfectionum ad diversas lineas pertinentium. Sunt enim aliqua forma five perfectiones, quae propter materialem conditionem & limitationem subjecti distinguuntur; nihilominus tamen ad idem genus pertinent, & sub una aliqua formalitate continentur. Sic omnes intellectiones, item species impressa, & expressa, principium radicale & proximum intelligendi pertinent ad unum idemque genus intelligendi, sicque dicuntur pertinere ad eandem lineam; e contra sunt aliae formalitates, quae in suo formali explicito conceptu ac definitione se invicem non includunt, nec dependentiam aliquam involvunt, ut sapientia, bonitas, omnipotentia, immensitas, intelligentia, velle, & ista dicuntur pertinere ad diversas lineas. Itaque distinctio virtualis intrinseca dicitur continentiam & aequivalentiam plurium formalitatum non ad eandem, sed ad diversas lineas pertinentium.

Cujus ratio est primò, quòd ut essentia divina praebeat nostro intellectui fundamentum intrinsecum aliquas formalitates actu distinguendi, debet dicere aequivalentiam earundem, ut plures sunt, non ut unum sunt; sed quando formalitates pertinent ad eandem lineam, aequivalent ipsi non ut plures, sed ut unum sunt, & sic etsi divinus intellectus aequivalent infinitis intellectibus, non tamen ideo est à se ipso virtualiter distinctus. Minor probatur, quidquid in DEO cum fundamento ex parte ipsius concipitur, debet concipi per modum actus puri, & infiniti in illa linea, sed nisi concipiatur aliqua ratio simpliciter pertingens à prima & infima usque ad ultimam actualitatem lineae, non concipitur ut actus purus & infinitus in illa linea: imò conciperetur cum aliqua imperfectione & perfectibilitate ab ulteriori actualitate illius lineae, quae repugnat conceptui actus puri ergo.

§. II

An per illam salventur contradictoria.

CONCLUSIO. Datur in divinis praedicta distinctio virtualis intrinseca, & per eam necessaria & sufficienter salvantur contradictoria in DEO.

1. p. probatur primò ex D. Dionysio. c. 7. d. div. nom. ita dicente: omnia unitivè est secundam antiam unitatis eminentiam, in qua omnia singulariter congregata sunt, & superunita. Item è D. Augusti. qui l. 6. d. Trin. c. 14. Deitatem appellat, simplicem multipliciter & multiplicem simpliciter, & l. 15. c. 17. nec dissent, inquit, in eis ista, sicut in nobis aliud est memoria, aliud est intelligentia, aliud dilectio, sive charitas: sed unum aliquid sit, quod omnia valeat. Ex quibus.

2. Probatur secundò ratione: Formas aliquas virtualiter intrinsecè distingui ex dictis nil aliud est, quam illas in superiori ente simpliciter & tam formaliter, quam eminenter collectas tantum valere ad denominationes formales, & fundandos di-

R. P. Mezger. Theol. Schol. Tom. I.

stinctos conceptus in intellectu creato, quantum valent in inferioribus, ubi ex imbibita limitatione reperiuntur actu distincta: sed formalitates & rationes bonitatis, sapientiae, essentiae, relationis & quaecumque perfectiones simpliciter simplices reperiuntur in DEO, tanquam supremo ente, simplicissimè & non tantum formaliter; sed eminenter contenta & unita, eademque praestant denominationes formales, quas praestarent in creaturis actu distincta: nam cerè DEUS per suam essentiam quatenus est forma bonitatis est bonus, quatenus est forma iustitiae est iustus &c. valet etiam ad fundandos distinctos conceptus, quia formalitates & perfectiones in unam essentiam divinam collecta non minus sunt rationes obiectibiles nostro intellectui, quam si reperiuntur vel reperiuntur distincta in rebus creatis: & non sunt rationes adaequate obiectibiles propter suam intrinsecam eminentiam, & nostri intellectus imbecillitatem: ergo sunt inadaequate, seu secundum conceptus inadaequatos obiectibiles: ita ut inadaequata obiectibilitas, quam in creatis causat actualis formarum distinctio, hanc in ente increato tunder ipsius intrinseca eminentia & supergressio supra modum nostrum cognoscendi.

Secunda pars conclusionis, quòd ad salvanda contradictoria in DEO necessaria sit distinctio virtualis intrinseca, sequitur ex haecenus dictis. Ut enim noster intellectus sine falsitate aut contradictione non secundo, sed primò intentionaliter & realiter praedicata opposita & contradictoria de aliquo objecto affirmet & neget, requiritur ex parte objecti aliquid verificativum talis distinctivae & oppositivae cognitionis, sed hac non est distinctio actualis realis, ut contra Porretanum fides docet: non actualis formalis ex natura rei, ut contra Scotistas conclusimus: non connotatio effectuum distinctorum creatorum: (quae etiam distinctio virtualis extrinseca appellatur) hoc enim expressè negat S. D. in 1. d. 2. q. 1. a. 2. ubi rationem subiungit in resp. ad 3. his verbis: Nomina, quae proprie dicuntur de DEO, quantum ad significata per prius sunt in DEO, quam in creaturis; ut bonitas, sapientia, & huiusmodi: & horum diversitas non nascitur per respectum ad creaturas: sed potius è converso, conditio quippe causa, ut idem in seqq. habet, cognoscitur quidem ex conditionibus effectus, non tamen conditio causae verificatur propter conditiones effectus. Neque sufficit ad salvanda contradictoria distinctio realis in tertio. Restat igitur, ut eminens complexio illarum formalitatum nostro intelligendi modo non adaequabilis, & aequaliter praestans, quae praestant vel praestarent illae formae, si essent actu distincta, sit verificativum distinctionis factae per intellectum, quam vocamus distinctionem rationis ratiocinatae, supra quam proximè fundantur propositiones contradictoriae, ut Verbum procedit per intellectum, non per voluntatem, &c.

Tertia pars conclusionis de sufficientia distinctionis virtualis intrinsecae ad salvanda contradictoria realia, probatur inductione contradictoriorum, quae de DEO dici possunt in ordine ad effectum communem vel notionalem. Nam vel primò affirmantur contradictoria praedicata realia de perfectionibus absolutis & relativis ad se mutuo